133. СУ "А. С. ПУШКИН"

София 1000, ул. "Цар Иван Шишман" №1, тел.: 02/ 9881131, 02/ 9878570, http://133sou.com

Утвърждавам: .....
Директор Даниела Борисова
12.09.2025г

Училищна програма
за прилагане на институционалните политики за подкрепа на гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование в 133. СУ „А.С.Пушкин“
за учебната 2025/2026 г.

Приета с Решение на Педагогическия съвет на 133 СУ „А. С. Пушкин“ – Протокол 10 от 10.09.2025 г., утвърден със Заповед ном. 2537-2537/12.09.2025г. на директора на 133. СУ „А. С. Пушкин“

I. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

- Настоящата програма определя политиката на 133. СУ „А.С. Пушкин“ при обучението по гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование.
- В 133. СУ „А.С. Пушкин“ обучението по гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование се реализира в процеса на придобиване на всички видове училищна подготовка.
- В настоящата програма се определят начините и формите за обучение и възпитание по гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование в 133. СУ „А.С. Пушкин“.
- Програмата е съобразена с реализацията на основните цели, залегнали в стратегията за развитие на 133. СУ „А.С. Пушкин“.

II. СЪЩНОСТ И ЦЕЛИ НА ГРАЖДАНСКОТО, ЗДРАВНОТО, ЕКОЛОГИЧНОТО И ИНТЕРКУЛТУРНОТО ОБРАЗОВАНИЕ

1. Гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование са взаимосвързани и формират интердисциплинарен комплекс, насочен към придобиване на социални, граждански и интеркултурни компетентности и на компетентности, свързани със здравето и поддържането на устойчива околна среда.

2. Гражданското образование е насочено към формиране на гражданско съзнание и граждански добродетели и е свързано със знания за устройството на демократичното общество, за правата и задълженията на гражданина и с умения и готовност за отговорно гражданско поведение.

3. Здравното образование е насочено към развитие на умения за създаване или поддържане на здравословен стил и условия на живот и за доброволното адаптиране към поведение, благоприятстващо здравето.

4. Екологично образование е насочено към формиране на екологична култура, екологично съзнание и екологично поведение в тяхната взаимна връзка с оглед познаване на екологичните закони, защита, подобряване, управление и разумно използване на природните ресурси, както и опазване на природната среда и на екологичното равновесие.

5. Интеркултурното образование е насочено към усвояване на знания за различни измерения на културните идентичности и за основни характеристики на интеркултурните отношения, формиращо позитивно отношение към разнообразието във всички области на човешкия живот, както и умения и нагласи за конструктивни взаимодействия в мултикултурна среда.

III. ОСНОВНИ ЦЕЛИ НА ГРАЖДАНСКОТО, ЗДРАВНОТО, ЕКОЛОГИЧНОТО И ИНТЕРКУЛТУРНОТО ОБРАЗОВАНИЕ

1. Изграждане на автономна и активна личност, която:

а) разбира и отстоява общочовешките ценности, ценностите на демокрацията и човешките права, участва в гражданския, политическия и социалния живот по отговорен съзидателен и ефективен за себе си и за обществото начин;

б) познава институциите, структурата и процедурите на демократичното общество, икономическите и политическите реалности на глобализиращия се свят;

в) зачита значимостта на всяка човешка личност в многообразието от нейните идентичности, признава правото и ценността на различието, приема равнопоставеността на всички в общото социално пространство;

г) осъзнава и цени своята културна идентичност;

д) взаимодейства с членовете на семейството си, общността и другите хора по конструктивен и уважителен начин;

е) изразява обосновано и критично гражданската си позиция;

ж) взема самостоятелни решения относно своето развитие, проявява инициативност и способност да си поставя цели, да планира и да обосновава действията си;

з) носи отговорност за поведението си и оценява влиянието на постъпките си за своя живот и този на другите хора;

и) подбира адекватна информация, продукти и услуги за подобряване на здравето и поддържа здравословен начин на живот за себе си и за околните;

й) познава и спазва нормите за екологична култура и поведение с оглед опазване на природата и създаване на устойчива околна среда;

к) познава механизмите на публичните институции и гражданското общество за прилагане на споделена отговорност за опазване на околната среда и проявява готовност за участие в тях;

л) умее да прави връзки между отделни сфери на обществения живот и да разбира причините за социалните неравенства, екологичните и глобалните предизвикателства.

2. Функциониране на всяка образователна институция като автономна, активна и саморазвиваща се общност, която:

а) възпитава в демократичните ценности;

б) насърчава инициативност, отговорност, солидарност, социална чувствителност и критичност у всички участници в образователната система;

в) утвърждава устойчива, включваща, демократична и здравословна среда, срещу различните форми на агресия и дискриминация;

г) изгражда и поддържа позитивен психологически климат и възможности за избори, свързани със здравето, екологията, гражданското участие, междукултурната толерантност, взаимното разбиране, зачитане и уважение;

д) създава позитивна образователна среда за диалог между представителите на различните културни общности в зависимост от тяхната възраст и компетентност, включително и чрез формите на ученическото участие и самоуправление.

IV. НАЧИНИ И ФОРМИ НА ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ НА ГРАЖДАНСКОТО, ЗДРАВНОТО, ЕКОЛОГИЧНОТО И ИНТЕРКУЛТУРНОТО ОБРАЗОВАНИЕ

1. В 133. СУ „А.С. Пушкин“ гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование се осъществява в процеса на придобиването на всички видове училищна подготовка.

2. В училищното образование гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование се осъществява :

- в часа на класа, включително и чрез ученическото самоуправление;
- в заниманията по интереси в рамките на целодневна организация на учебния ден;
- в рамките на дейностите по обща подкрепа за личностно развитие по реда и при

условията на държавния образователен стандарт за приобщаващото образование.

- в НП „Занимания по интереси” по чл. 20 от Наредба за приобщаващото образование.

3. Гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование в процеса на придобиване на разширена подготовка се осъществява интегрирано и/или

чрез самостоятелни учебни предмети по чл. 76, ал. 5 от Закона за предучилищното и училищното образование.

V. РЕАЛИЗАЦИЯ НА ДЕЙНОСТИТЕ ПО ГРАЖДАНСКОТО, ЗДРАВНОТО, ЕКОЛОГИЧНОТО И ИНТЕРКУЛТУРНОТО ОБРАЗОВАНИЕ

1. В ЧАСА НА КЛАСА

1.1. Гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование в часа на класа освен чрез обучение за придобиване на компетентности, посочени в рамковите изисквания по чл. 14, ал. 2, се осъществява чрез занимания, дейности и проекти по тематични области, свързани с:

- патриотичното възпитание и изграждането на националното самочувствие;
- толерантността и интеркултурния диалог;
- безопасността и движението по пътищата;
- защитата на населението при бедствия и аварии и оказване на първа помощ;
- превенция на насилието, справяне с гнева и агресията и мирно решаване на конфликти;
- превенция на тероризма и поведение при терористична заплаха;
- кариерно ориентиране;
- електронно управление и медийна грамотност;

1.2. Гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование в часа на класа се осъществява и чрез дейности за последователно развитие на класа като общност и за ученическо самоуправление на ниво паралелка, клас и училище.

1.3. Разпределението на тематичните области в часа на класа в по класове и като минимален задължителен брой часове е посочено в приложение № 5 към Наредба №13/21.09.2016г.

1.4. За организацията и съдържанието на часа на класа класният ръководител разработва, а директорът утвърждава годишен план в срокове и по ред, определени в правилника за дейността на училището и при съобразяване с разпределението на тематичните области по ал. 1 и приложение № 5 от Наредба №13.

1.4. За изпълнение на училищната стратегия и училищните политики педагогическият съвет може да определя приоритетни тематични области съобразно спецификата на общността, средата, интересите и възрастовите особености на учениците.

1.5. Обучението по отделни тематични области може да се осъществява от гост-лектори от съответните компетентни институции, от неправителствени организации или от обществеици в присъствието на класния ръководител.

2. В ЗАНИМАНИЯ ПО ИНТЕРЕСИ В ГРУПИТЕ ЗА ЦЕЛОДНЕВНА ОРГАНИЗАЦИЯ НА УЧЕБНИЯ ДЕН ЧРЕЗ:

- наблюдение и оценка на поведенческите ситуации по време на заниманията по интереси;
- провеждане на беседи и разговори с учениците по възникнали затруднения, споделяне на проблеми и възникнали конфликт; спазване на здравно-хигиенни норми и изисквания от учениците;
- грижа за опазване здравето и живота на учениците;
- дидактически игри - образователни и развиващи;
- народни традиции, обичаи и празници;
- безопасност на движението по пътищата;
- патриотично възпитание и изграждане на националното самочувствие;

- приложни дейности за изготвяне на подходяща украса за празниците

Времето за дейности по гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование може да се разпределя за групата равномерно през цялата учебна година или модулно в даден период от учебната година.

3. В „ЗАНИМАНИЯ ПО ИНТЕРЕСИ" ПО ЧЛ. 20 И ЧЛ. 21 ОТ НАРЕДБА ЗА ПРИОБЩАВАЩОТО ОБРАЗОВАНИЕ

3.1.Основна цел на клубовете е чрез заниманията по интереси да се подкрепя развитието на ключовите компетентности на учениците в областта на математиката, информатиката, природните науки, технологиите и спорта.

3.2.Специфични цели:

- развитие на потенциала за учене, творческия и спортния потенциал на учениците; приобщаване на учениците чрез формиране на общности по интереси; превръщане на училището в по-привлекателно място за развитие и изяви;
- включване на общността и родителите/близките на учениците в извънкласните дейности по интереси.
- Развитие на допълнителни знания, умения и компетентности у учениците, свързани с подкрепа за развитие на способностите им, извън тези ко ито са включен и в задължителната училищна подготовка.
- осмисляне на свободното време на учениците чрез насочването им към дейности за развитие на индивидуалните им способности и интереси;
- създаване на перспектива в училищата чрез извънучебна дейност всеки участник да придобие увереност в собствените си сили, да формира и реализира собствени стратегии за успех и мотивация за учене;
- създаване на условия за развитие на социалната принадлежност, засилване на културната и националната идентичност и повишаване на етническата толерантност и мултикултурната интеграция.

3.3.Спазване на изискванията:

- заниманията по интереси по тематични направления "Дигитална креативност", "Природни науки", "Математика" и "Технологии" да са не по-малко от 40 на сто от общия годишен брой часове за организирани занимания по интереси в училището;
- минимум 5% - външни лектори;
- да се включат минимум 20% от учениците в ЗИ.

4. ЧРЕЗ ИНСТИТУЦИОНАЛНИ ПОЛИТИКИ ЗА ПОДКРЕПА НА ГРАЖДАНСКОТО ОБРАЗОВАНИЕ В 133. СУ „А. С. ПУШКИН"

4.1 Институционалната политика за подкрепа на гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование е насочена към изграждане и поддържане на демократична училищна организационна култура, която насърчава спазването на споделени правила, процедури, традиции и колективни ценности.

4.2. В подкрепа на гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование в училището се провеждат утвърдени училищни ритуали, свързани с:

а) откриването и закриването на учебната година;

б) официалното раздаване удостоверението за завършен първи клас, удостоверението за завършен начален етап на основната степен и свидетелство за основно образование; диплома за средно образование.

в) награждаване на отличили се ученици чрез грамоти и плакети;

г) поддържането на училищен кът и съхраняването на училищното знаме;

д) честването на националния празник, на официалните празници, на дните на национални герои и будители, на празника на патрона на училището;

4.3. Учениците се възпитават в трайни навици за отдаване на почит и израз на националното самосъзнание чрез:

а) изслушване на националния химн в тържествени за държавата и училището моменти;

б) поставяне на националния флаг на фасадата на училището.

5. УЧЕНИЧЕСКО САМОУПРАВЛЕНИЕ И ПРЕДСТАВИТЕЛСТВО

5.1. Институционалната политика за подкрепа на гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование включва и подкрепа на инициативността и участието на децата и учениците чрез подходящи за възрастта им включващи демократични практики като:

- участие в различни форми на ученическо самоуправление и представителство;
- организиране на доброволчески дейности във и извън училище;
- поддържане на училищни медии с активното участие на учениците (вестници, радио, телевизия, списания, интернет страници и др.);
- организиране на училищни кампании, подкрепящи здравето, толерантността, социалната чувствителност, правата на човека, опазването на околната среда и пр.;
- организиране на училищни празници и събития съобразно календара на световните, международните, европейските, националните, общинските, местните, професионалните и културните дати и празници;
- организиране на обучения на връстници от връстници;
- реализиране на форми на посредничество, решаване на конфликти, превенция на
- агресията;
- проучване на мненията, нагласите и очакванията на учениците относно процеса и съдържанието на училищното образование и предложения по училищния живот;

5.2. Формите на ученическо самоуправление и представителство са определени с приложение № 6 към Наредба 13. В училището е създаден ученически съвет с участие на представители от всички класове.

5.3. Интегрална част от институционалните политики, насочени към гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование е подкрепата за мултикултурната среда.

11. Участие и реализиране на дейности по проекти „Училищен плод“ и „ Училищно мляко“ е също в подкрепа на здравното образование в училището.

V. РАМКОВИ ИЗИСКВАНИЯ ЗА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ОБУЧЕНИЕТО ПО ГРАЖДАНСКО, ЗДРАВНО, ЕКОЛОГИЧНО И ИНТЕРКУЛТУРНО ОБРАЗОВАНИЕ

1. Рамковите изисквания за резултатите от обучението по гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование са насочени към надграждане и разширяване на изискванията за резултатите от обучението, определени в държавния образователен стандарт за предучилищното образование, за общообразователната подготовка и за профилираната подготовка.

2. Рамковите изисквания за резултатите от обучението по всеки един от елементите на интердисциплинарния комплекс са определени, както следва:

- по гражданско образование – в приложение № 1;

- по здравно образование – в приложение № 2;
- по екологично образование – в приложение № 3;
- по интеркултурно образование – в приложение № 4 от Наредба №13.

3. Рамковите изисквания за резултатите от обучението са ориентир за разработване на програмни системи, както и на учебни програми за придобиване на разширена и/или на допълнителна подготовка, както и в часа на класа, в рамките на целодневната организация или в дейностите в центровете за подкрепа за личностно развитие, съобразно проучените интереси и потребности на учениците и преценката на учителя.

4. Учителите по своя преценка използват, комбинират и адаптират рамковите изисквания за резултатите от обучението съобразно проучените интереси и потребности на учениците.

VI.КООРДИНАЦИЯ

За координиране при прилагането на училищните политики за подкрепа на гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование в 133. СУ „А. С. Пушкин“ отговарят следните работни екипи:

1. Екип за противодействие на училищния тормоз
2. Координационен екип за личностна подкрепа
3. Комисия по БДП
4. Комисия Защита при бедствия, аварии и катастрофи

VII. КОНТРОЛ

1. Контролът по провеждането на възпитателната работа се осъществява от директора на училището.

2. На контрол подлежи цялостната възпитателна дейност, съгласно настоящата програма и плана за контролната дейност на директора.

3. Резултатите от изпълнението на програмата се отчитат на заседание на педагогическия съвет.

VIII. ПРИМЕРНИ ТЕМИ ЗА ЧАСА НА КЛАСА ПО ГРАЖДАНСКО, ЗДРАВНО, ЕКОЛОГИЧНО И ИНТЕРКУЛТУРНО ОБАЗОВАНИЕ

1. ЗДРАВНО ОБРАЗОВАНИЕ

- Здравето като ценност и качество на живот.
- Изкуството да сме здрави.
- Режим на хранене.
- Здравословна храна .
- И кафето, и чаят могат да бъдат вредни.
- Хранителни разстройства - анорексия, булимия, преяждане.
- Храната- приятел или враг.
- Наркотиците-илюзия, страдание, престъпност .
- Промени в моето тяло.
- Интимност и интимни отношения .
- Болести, предавани по полов път.
- Не на тютюнопушенето.
- Вредата от алкохола.
- Психично здраве.
- Личната хигиена.
- Пубертет – как да подготвим децата?

Физиологични промени.
Хомосексуализъм и сексуално поведение.
Спортувайте преди всичко за здраве.

2. ГРАЖДАНСКО ОБРАЗОВАНИЕ

- Медиите и глобалната мрежа в обществения живот.
- Самовъзпитание на волята "Изгради се сам".
- Задачите и отговорността на семейството, училището и обществеността за формиране на култура на поведението на младото поколение.
- Опознайте себе си.
- Съветвайте се с добри приятели.
- Опасностите, които ни дебнат днес.
- Правете това, което позволяват възможностите ви.
- Не бъдете егоисти.
- Научете се да се владеете.
- Правете това, което позволяват възможностите ви.
- Етническа, религиозна и езикова принадлежност.
- Пристрастяване към хазартни игри, интернет.
- Не на агресията и насилието.
- Бедствия, аварии инциденти.
- Свободното време и хоби.
- Борете се против скуката, мързела, безделието.
- Стремете се да прощавате.
- Методи на сектите и травми нанесени от тях.
- Как да разпознаем сектата.

4. ЕКОЛОГИЧНО ОБРАЗОВАНИЕ

- Човешкото всекидневие - източници на замърсяване.
- Видове отпадъци-битови, производствени, строителни и др.
- Видове замърсявания на околната среда –последици.
- Правила за съхранение и работа с опасни вещества и смеси.
- Водата - природен ресурс.
- Водата –основен фактор за живот.
- Биологично разнообразие - намаляване и изчезване на определени видове.
- Биологично разнообразие – бракониерство.
- Категории защитени територии.
- Общество и околна среда.
- Енергия и климат.
- Енергоспестяващи източници.
- Екологични проблеми – природни бедствия.
- Разделно събиране на отпадъци .Рециклиране

5. ИНТЕРКУЛТУРНО ОБРАЗОВАНИЕ

- Културни идентичности.
- Културна осъзнатост.
- Толерантност.
- Културни различия.
- Интеркултурни отношения.
- Конфликти в мултикултурна среда.
- Аз и другите.

- Да приемем различния до нас, защото и ние сме различни от него.
- Светът на младите.
- Проблеми с приятелите.
- Общуване с връстниците.
- Моята личност и моят свят.
- Сътрудничество между различните култури.